

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ  
КАФЕДРА ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА**



## **УКРАЇНСЬКА МОВА В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали  
XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції  
з проблем розвитку та функціонування державної мови  
(Київ, 29 листопада 2018 року)**

**Частина 1**

*Присвячено Дню української писемності та мови*



**Київ  
2018**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ  
КАФЕДРА ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

УКРАЇНСЬКА МОВА В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ:  
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції  
з проблем розвитку та функціонування державної мови  
(Київ, 29 листопада 2018 року)

Частина 1

*Присвячено Дню української писемності та мови*

Київ  
2018

УДК 481(477):34(063)  
У45

**Редакційна колегія:**

**Черней В. В.**, доктор юридичних наук, професор;  
**Гусарев С. Д.**, доктор юридичних наук, професор;  
**Чернявський С. С.**, доктор юридичних наук, професор,  
член-кореспондент НАПН України, академік НАПрН України;  
**Титко А. В.**, кандидат юридичних наук;  
**Стратулат Н. В.**, кандидат філологічних наук, доцент;  
**Галій М. С.**, кандидат юридичних наук;  
**Корольчук В. В.**, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою  
Національної академії внутрішніх справ від 14 листопада  
2018 року (протокол № 3)*

*Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна  
колегія не завжди поділяє висловлені позиції та не несе  
відповідальності за їх зміст*

У45 **Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми,  
перспективи [Текст] : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф.  
(Київ, 29 листоп. 2018 р.) : у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней,  
С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад.  
внутр. справ, 2018. – Ч. 1. – 228 с.**

**УДК 481(477):34(063)**

© Національна академія внутрішніх справ, 2018

## ЗМІСТ

### ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

<i>Черней В. В.</i> .....	9
---------------------------	---

### ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Костицький М. В.</i> БОРОТЬБА ЗА ДЕРЖАВНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЯК БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ .....	11
<i>Симоненко Л. О.</i> ПРОБЛЕМА НЕОЛОГІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕРМІНОФОНДУ .....	15
<i>Артикуца Н. В.</i> ФАХОВООРІЄНТОВАНІ МОВНІ ДИСЦИПЛІНИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ .....	21
<i>Усенко І. Б.</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС МОВ У ЗАКОНОПРОЕКТНИХ РОБОТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 2018 РОКУ .....	25
<i>Ткач Л. О.</i> ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ПРАВА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ЯК ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	28
<i>Шаблій О. А.</i> НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА БАЗА (ЮНУБ) У РОБОТІ ЮРИСТА ТА ЮРИСЛІНГВІСТА.....	37

### Секція 1

#### НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Шкуращенко О. В.</i> СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЇ ТА ЇЇ СТРУКТУРУВАННЯ .....	41
<i>Бойчук В. М., Бойчук М. В.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ .....	43
<i>Дудко І. В.</i> ЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ .....	46

<b>Сторчак Н. А.</b> ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ «ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ» .....	49
<b>Онуфрієнко Г. С.</b> НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОДУКТИВНОГО РЕФЕРУВАННЯ ЯК ЧИННИКА ЕФЕКТИВНОСТІ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	55
<b>Марчило Л. М.</b> НАЗВИ СПОРІДНЕНОСТІ В ДІЛОВІЙ МОВІ ВОЛИНИ XVI СТ. (НА ПРИКЛАДІ ЛЕКСЕМИ «ОТЕЦЬ» І ПОХІДНИХ ВІД НЕЇ).....	59
<b>Підюков П. П., Калиновський О. В.</b> МОВА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ОДНА З ОСНОВОПОЛОЖНИХ ЗАСАД, ЩО ВИЗНАЧАЄ ЙОГО ЗМІСТ І ФОРМУ, ТА ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ВИЗНАЧЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ.....	62
<b>Красницька А. В.</b> ПРОБЛЕМИ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ДОКУМЕНТ».....	65
<b>Ялова О. В.</b> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАННЯ ПРО ДЕРЖАВНУ МОВУ В УКРАЇНІ.....	71
<b>Хижевська В. В.</b> МОВА ЮРИДИЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ ЯК САМОСТІЙНИЙ ВИД МОВИ ПРАВА .....	74
<b>Ткачук І. Д.</b> ВПЛИВ ХРИСТІЯНСТВА НА МОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ .....	78
<b>Синоверська Т. І.</b> ПОНЯТТЯ «ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ» В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ МОВИ .....	82
<b>Богданова М. П.</b> МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО НАУКОВЦЯ.....	85

**Секція 2**  
**РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ**  
**НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

<b>Маковій В. П.</b> СУТНІСТЬ ПРАВОВИХ КАТЕГОРІЙ «ОБМЕЖЕННЯ» Й «ОБТЯЖЕННЯ» В ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОМУ ТА ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИМІРАХ .....	90
<b>Мінчак Г. Б.</b> ДЕІДЕОЛОГІЗАЦІЯ ПРАВНИЧИХ ЛЕКСЕМ У СУЧАСНИХ ТЛУМАЧНИХ СЛОВНИКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ .....	93
<b>Гдакович М. С.</b> ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В ЕПІСТОЛЯРІЇ ІВАНА ФРАНКА.....	98
<b>Красницька А. В., Чулінда Л. І.</b> ВИМОГИ ДО ВЖИВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ .....	100
<b>Онуфрієнко О. В.</b> ВЗАЄМОДІЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ ТА НАУКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	104
<b>Паршак К. Д.</b> ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕРМІНОЗНАВСТВА .....	108
<b>Овсейчик С. В.</b> ПИТАННЯ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНІВ «КІБЕРПРАВО» ТА «ІНТЕРНЕТ-ПРАВО» В УКРАЇНСЬКОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	112
<b>Томіленко Л. М.</b> НАЗВИ СУБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН У РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДНИХ СЛОВНИКАХ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	114
<b>Ознамець Г. О.</b> ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНИХ ТЕРМІНІВ У ТЕКСТАХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ .....	118

<b>Рябок В. Ю.</b> ЗАКОНОДАВЧА ДЕФІНІЦІЯ: ЗНАЧЕННЯ В НОРМОПРОЕКТУВАННІ.....	121
<b>Захаренко Л. М.</b> «ПОЛІГРАФОЛОГ» ЧИ «СПЕЦІАЛІСТ З ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА»? .....	124
<b>Левчук А. О.</b> ЕТИМОЛОГІЯ ТА ВИТОКИ ТЕРМІНА «КОРУПЦІЯ» .....	128

**Секція 3**  
**ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ЗНАНЬ**  
**У ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ**

<b>Стратулат Н. В.</b> ЕФЕКТИВНІСТЬ МОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ.....	131
<b>Голіченко Л. М.</b> ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	134
<b>Залізник Г. М.</b> МОВА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ВИБІР КИЯН ПІД КУТОМ МОВНИХ УПОДОБАНЬ.....	138
<b>Сковронська І. Ю.</b> ІДІОМИ ДВОМОВНОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ .....	142
<b>Проценко Г. П.</b> ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕГАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ» .....	145
<b>Маруніч І. І., Галій М. С.</b> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВНИКА .....	148
<b>Роженва В. В.</b> ПИТАННЯ ПРО МОВУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНУ .....	150
<b>Доценко О. Л.</b> ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	154

<i>Демченко В. М.</i> ДОГОВІР ЧИ УГОДА: ЮРИСЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ....	157
<i>Гуца Г. В.</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД НАВЧАННЯ МОВИ ТА МОВЛЕННЯ ПРАВНИКА .....	160
<i>Посмітна В. В.</i> ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ .....	162
<i>Котляренко С. В.</i> ЦІЛІСНІСТЬ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ .....	166
<i>Кость С. П.</i> ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ ГАЗЕТНИХ ЗАМІТОК НА ПРАВОВУ ТЕМАТИКУ .....	169
<i>Латкін А. В.</i> ВИМОГА ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ ДЛЯ ПРОКУРОРІВ І ПРОБЛЕМИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ .....	171
<i>Чулінда Л. І.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ЗНАТЬ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ .....	175
<i>Клименченко С. Д.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ....	178
<i>Усачова К. С.</i> АНАЛІЗ ІДІОЛЕКТУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ .....	180
<i>Копончук Т. І.</i> ЗАХИСТ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ В ЛЕКСИЧНІЙ СТРУКТУРІ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА (ЗА ПОВІСТЮ «ОДЕСА-МАМА» АНДРІЯ М'ЯСТКІВСЬКОГО) .....	184
<i>Діденко І. О.</i> ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ» ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВОЇ ЯКОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ .....	187



<b>Яслик В. І.</b> ВПЛИВ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	191
<b>Яценко Н. О.</b> ДЕМОКРАТІЯ ЧИ НАРОДОВЛАДДЯ? .....	193
<b>Марко І. В.</b> ЖАНРОВИЙ РЕПЕРТУАР ЮРИДИЧНИХ ВИДАНЬ У ГАЛИЧИНІ Й НА БУКОВИНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ. ЯК СВІДЧЕННЯ ОФІЦІЙНОГО СТАТУСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ .....	196
<b>Баулін О. В.</b> МОВНІ АСПЕКТИ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (IN ABSENTIA) .....	201
<b>Закутня А. Ю.</b> СФЕРА ЮРИДИЧНО РЕГУЛЬОВАНИХ ПОСЛУГ У ТЕМАТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ДРУКОВАНОЇ РЕКЛАМИ КІНЦЯ XIX – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ.....	205
<b>Дмитрик Р. В.</b> МОВА ПРАВА – ОСОБЛИВІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	214
<b>Шубіна Н. М.</b> МОВНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО .....	217
<b>Марініч Ж. С.</b> ПРАВО НА ПОВАГУ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІД ЧАС СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ З ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ.....	220
<b>Корольчук В. В.</b> ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	222

*Дудко І. В.*, професор кафедри української мови  
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,  
кандидат філологічних наук, доцент

### **ЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

Лінгвістична концепція Національної академії наук України втілена в активній діяльності двох її найпотужніших установ – Інституту української мови НАН України та Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України.

Основними напрямками діяльності колективу *Інституту української мови НАН України* є різнопланове вивчення української мови в її літературному та діалектному виявах на сучасному етапі розвитку та в минулому.

Інститут активно співпрацює із закордонними науковими установами, бере активну участь у міжнародних лінгвістичних проектах.

Інститут видає щоквартальник «Українська мова», щопіврічники «Культура слова», «Лексикографічний бюлетень», «Термінологічний вісник», «Студії з ономастики та етимології».

Робота в Інституті структурована кількома науковими відділами, зокрема:

– *відділом граматики*, основними напрямками досліджень якого сьогодні є *функціональна граматика, категорійна граматика, категорійний словотвір, граматична лексикографія, словотвірна мотивологія*;

– *відділом діалектології*, найважливішими проектами якого є *атлас української мови, загальнослов'янський лінгвістичний атлас, атлас східнослов'янських ізоглос, український діалектний фонофонд*;

– *відділом історії української мови*, пріоритетними напрямками досліджень якого є вивчення та публікація *давніх українських писемних пам'яток* та створення *монографічних досліджень певних періодів розвитку української мови та її окремих підсистем*, вивчення *історії українських територіальних діалектів* у їх взаємодії з літературною мовою;

– *відділом лексикології та лексикографії*, що активно займається вивченням словникового складу мови, теорією та практикою укладання й редагування різного типу словників;

– відділом наукової термінології, який досліджує галузеву термінологію, займається укладанням та редагуванням галузевих словників;

– відділом ономастики, що займається етимологічним вивченням власних назв;

– відділом соціолінгвістики, пріоритетними напрямками роботи якого є функціональна соціолінгвістика, українське усне розмовне мовлення, комунікативна лінгвістика, висвітлення мовної ситуації в Україні, вивчення української мовної особистості, жаргонологія, сучасні українські ідіолекти, мовний побут сучасного українського міста;

– відділом стилістики та культури мови, основними напрямками досліджень якого є питання теорії, історії, функціонально-стильової та жанрової диференціації літературної мови, культури мови;

– відділом структурно-математичної лінгвістики, який працює над дослідженням інноваційних процесів у сучасній українській мові, їх комп'ютерним моделюванням, вивченням впливу соціодинаміки на систему та структуру мови, тенденцій мовних змін.

**Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України** є провідним багатопрофільним центром лінгвістичних досліджень в Україні. Його співробітники розробляють теорію й методологію мовознавства, вивчають історію, структуру та функціонування слов'янських, германських, романських і балтійських мов.

Основними напрямками діяльності є:

– Теорія і методологія мовознавчих досліджень.

– Порівняльне дослідження слов'янських мов.

– Функціонування російської мови в Україні. Порівняльне дослідження російської та української мов.

– Мовний чинник міжетнічної взаємодії в Україні.

– Порівняльне дослідження романських, германських, балтійських і слов'янських мов.

В Інституті плідно працюють наукові відділи загального мовознавства, слов'янських мов, російської мови, романських, германських та балтійських мов, мов України.

Вагомі наукові результати роботи Інституту сьогодні відображені у працях:

Тараненко О.О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець ХХ – ХХІ ст.). – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2015. – 248 с.

Ткаченко О.Б. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. – К.: Наук. думка, 2014. – 511 с.

Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство: Збірник наукових праць до 90-річчя з дня народження). – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2012. – 280 с.

Концепт «Боль» в типологическом освещении / Ред. В.М. Брицын, Е.В. Рахилина, Т.И. Резникова, Г.М. Яворская. – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2009. – 424 с.

Мова і мовознавство в духовному житті суспільства / О.Б. Ткаченко, Г.В. Зимовець, С.С. Єрмоленко, Т.В. Радзівєвська. – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2007. – 352 с.

Скляренко В.Г. Дослідження з етимології та історичної лексики української мови. - К.: Наук. думка, 2017. - 660 с.

Лучик В.В. Етимологічний словник топонімів України. – К.: Академія, 2014. – 544 с.

Півторак Г.П. Українці: звідки ми і наша мова. Дослідження, факти, документи. – К.: Віпол, 2014. – 280 с.

Акцентологія. Етимологія. Семантика: До 75-річчя академіка НАН України В. Г. Скляренка. – К.: Наук. думка, 2012. – 775 с.

Скляренко В.Г. Русь і варяги: Історико-етимологічне дослідження. – К.: Довіра, 2006. – 116 с.

Півторак Г.П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи та правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». – 2-ге вид., доп. – К.: Арістей, 2004. – 180 с.

Ватрослав Ягич і проблеми слов'янознавства: Зб. наук. праць. – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2015. – 328 с.

Сопоставительная стилистика русского и украинского языков / Отв. ред. Н. Г. Озерова. – К.: Изд. дом Д. Бураго, 2014. – 384 с.

Наукова спадщина О.О.Потебні у слов'янському культурному просторі: Зб. наук. праць. – К.: Видавничий дім Д. Бураго, 2013. – 280 с.

Франчук В.Ю. Олександр Опанасович Потебня: Сторінки життя і наукової діяльності. – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2012. – 376 с.

Сопоставительная грамматика русского и украинского языков / Отв. ред. Н.Г. Озерова. – К.: Наук. думка, 2003. – 536 с.

Індоевропейська спадщина в лексиці слов'янських, балтійських, германських і романських мов: Семантичні та словотвірні зв'язки і процеси / Відп. ред. В.П. Пономаренко. – К.: Видавн. дім Д. Бураго, 2013. – 604 с.

Пономаренко В.П. Категорія звертання та засоби її вираження в індоєвропейських мовах – етапи історичного розвитку і сучасність. – К.: Видавн. дім Дмитра Бурого, 2008. – 368 с.

Очерки по сравнительной семасиологии германских, балтийских и славянских языков / Отв. ред. А.П. Непокупный. – К.: Довіра, 2005. – 367 с.

#### *Список використаних джерел*

1. URL: <http://www1.nas.gov.ua/INSTITUTES/IUM/Pages/default.aspx>.
2. URL: <http://www.inmo.org.ua/>.

*Сторчак Н. А.*, доцент кафедри морського та господарського права Національного університету кораблебудування імені Адмірала Макарова, кандидат юридичних наук, доцент

### **ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ «ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ»**

Формування термінологічного апарату науки кримінально-виконавчого права та відповідної галузі законодавства зумовлюється багатьма факторами історичного, політичного, доктринального та практичного характеру. Дослідження цієї сфери дає можливість досягнути правову природу багатьох кримінально-виконавчих інститутів, як сформованих давно, так і новітніх. Зокрема, кримінально-виконавча сфера в різних країнах у певний історичний період почала зазнавати структурних і політичних змін, пов'язаних із появою «пенітенціарних» ідей та відповідної нової термінології. Вивчення її походження та лексичного значення, що є метою роботи, становить інтерес не лише в частині теоретичного дослідження, а й нормопроекування. Питанням, пов'язаним із цією проблематикою, приділяли увагу Є. Бодюл, Р. Калюжний, О. Колб, В. Львовичкін, М. Мелентьєв, О. Пташинський, Г. Радов, О. Шкута, Д. Ягунов, М. Яцишин та інші фахівці.

У світовій юриспруденції, міжнародному та національному законодавстві використовується низка мовних одиниць, пов'язаних із сферою виконання та відбування покарань: «пенітенціарій», «пенітенціарна система», «пенітенціарна політика»,